

Constantin I. Stan

Marius-Adrian Nicoară

ROMÂNIA LA CONFERINȚA DE PACE DE LA PARIS (1919 – 1920)

TIPO MOLDOVA

Constantin I. Stan

Marius-Adrian Nicoară

**ROMÂNIA LA CONFERINȚA
DE PACE DE LA PARIS (1919 – 1920)**

TIPO MOLDOVA

CUPRINS

INTRODUCERE.....	7
Capitolul I DESCHIDEREA LUCRĂRILOR CONFERINȚEI DE PACE DE LA PARIS. ATITUDINEA ROMÂNIEI.....	13
Capitolul II ROMÂNIA ȘI SEMNAREA TRATATELOR DE PACE CU GERMANIA ȘI AUSTRIA	51
Capitolul III CASA REGALĂ ȘI DIPLOMAȚIA ROMÂNEASCĂ PE TIMPUL CAMPANIEI PENTRU SECURITATEA EUROPEI. ARMATA ROMÂNĂ LA BUDAPESTA (AUGUST 1919).....	93
Capitolul IV CONSACRAREA DESĂVÂRȘIRII UNITĂȚII NAȚIONALE ÎN PRIMUL PARLAMENT AL ROMÂNIEI MARI.	157
Capitolul V ROMÂNIA ȘI TRATATUL DE PACE DE LA TRIANON DIN 4 IUNIE 1920.....	195
Capitolul VI ROMÂNIA ȘI TRATATELE DE PACE DE LA NEUILLY SUR SEINE CU BULGARIA, ȘI SEVRES CU IMPERIUL OTOMAN	229
CONCLUZII.....	249
ICONOGRAFIE.....	253
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	261

INTRODUCERE

Actele plebiscitare solemne care au avut loc la Chișinău (27 martie/9 aprilie 1918), Cernăuți (15/28 noiembrie 1918) și Alba Iulia (18 noiembrie/1 Decembrie 1918) au reprezentat încununarea luptei seculare a poporului român. Ele nu au constituit rodul unei conjuncturi sau a unei situații favorabile întâmplătoare, astfel că aceste acte s-au realizat ca urmare a unei intense și neobosite activități pe tărâmul luptei naționale. Înfăptuirea României întregite a tuturor românilor, nu a fost un dar al aliaților occidentali, ci rezultatul unor imense sacrificii umane și materiale pe câmpurile de luptă.

România independentă consacrată prin Tratatul de Pace de la Berlin din 1878, a reprezentat un veritabil catalizator, un extraordionar punct de atracție din ce în ce mai irezistibil pentru românii aflați în afara granițelor. Basarabia se găsea sub jugul țarist, Banatul, Bucovina, Crișana, Maramureșul și Transilvania erau înglobate în Imperiul Austro-Ungar.

România liberă a fost aceea care a mobilizat energiile creatoare ale românilor, a consolidat solidaritatea între forțele naționale în vederea realizării idealului întregirii neamului, pentru toți frații din afara teritoriului Regatului Român făcând astfel ca „*soarele să răsăre la București*”.

România Mare s-a înfăptuit în vâltoarea anului 1918, nu doar prin lupta armată a celor peste 800.000 de morți, ci și printr-o intensă, neobosită și eficientă activitate diplomatică și de propagandă în vederea împlinirii idealului suprem. Acest deziderat secular a putut fi materializat după declanșarea Primului Război Mondial la 28 iulie 1914, care a aruncat o mare parte a omenirii pe parcursul a peste 50 de luni în cea mai sângeroasă, mai dură și mai intensă confruntare militară cunoscută de Europa până atunci.

Problema desăvârșirii unității naționale românești devenea o chestiune tot mai cunoscută pe arena politică internațională. Factorii responsabili de la București (rege, guvern, parlament) au așteptat cu răbdare, încredere și calm momentul intrării României în război de partea puterilor Antantei. Autoritățile românești au discutat și negociat în toată perioada „*neutralității armate*” (1914 – 1916) cu Franța, Anglia, Rusia și Italia. Tratatивele s-au concretizat prin semnarea a două acte de importanță deosebită: Tratatul de Alianță și Convenția Militară cu Antanta din 4/17 august 1916.

Un rol esențial în parafarea amintitelor documente l-a avut premierul de atunci Ion I. C. Brătianu. Acesta a dovedit o atitudine de mare responsabilitate, de grijă și respect față de destinul întregii națiuni române. De altfel el este considerat „*cel mai norocos politician din lume*” mai ales că entuziasmul general la intrarea Romaniei în Razboiul de Întregire Națională (1916 – 1919) s-a dovedit nerealist, rezultatul acțiunilor militare din toamna și sfârșitul de an 1916, au fost dezastruoase, rezultat al proastei gestionări a perioadei de neutralitate, din punct de vedere al înzestrării, instruirii și numirii comandanților de nivel strategic și operativ.

Nu putem trece cu vederea rolul major al regalității române, personal al Regelui Ferdinand și Reginei Maria care și-au asumat angajarea a peste 800.000 de soldați în bătăliile din vara și toamna anului 1916.

Campania din 1916 s-a încheiat după cum se știe, în mod nefavorabil pentru România. Astfel circa 100.000 km² din teritoriul național cu o populație de aproximativ 3,5 milioane de locuitori s-au aflat timp de aproape doi ani sub ocupația Puterilor Centrale.

În pofida exploatării nemiloase a populației și a resurselor de materii prime rămase în teritoriul vremelnic ocupat, forțele Triplei Alianțe nu au reușit să-și atingă obiectivul propus: scoaterea României din război. Cu ajutorul Misiunii Militare Franceze, condusă de generalul Henri M. Bérthelot, armata română s - a refăcut ca prin minune. Au fost înlăturate diverse obstacole, de la vremea foarte aspră, la numeroasele epidemii care bântuiau nemiloase precum: variola, meningita, febra recurentă și mai ales tifosul exemic. Toate aceste maladii au secerat zeci de mii de vieți omenești ale civililor și militarilor.

În vara anului 1917, Armata Română renăscută din propria cenușă cu sprijinul alianților, a purtat cu succes marile bătălii de la Mărăști (9/21 iulie - 19 iulie/1 august), Mărășești (2 iulie/6 august - 21 august/3 septembrie) și Oituz (26 iulie/8 august – 9/22 august).

Strălucitele victorii obținute de trupele noastre în fața forțelor militare germane, aflate sub comanda feldmareșalului August Von Mackensen, au avut o importanță politică și strategică, demnă de luat în seamă. Ele au creat premisele realizării statului național unitar.

Prin aceste izbânzii, armata română a contribuit la salvarea frontului aliat de la Salonic și ocuparea capitalei Rusiei. Bătăliile de pe Siret s-a înscris astfel alături de cele de la Marna, Iser și Isonzo în marile confruntări militare ale Primului Război Mondial.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

I. Izvoare

1. Documente inedite. Arhive.

- Arhivele Naționale Istorice Centrale, fondurile: Casa Regală, Președenția Consiliului de Miniștri, Ministerul Afacerilor Interne, Direcția Poliției și Siguranței Generale, Consiliul Dirigent, Ion I. C. Brătianu, Panteliomon Halippa, Alexandru Marghioloman, Ion Pelivan, Vasile Stoica, Nicolae Titulescu, Alexandru Vaida Voèvod, Arthur Vaitoianu, Colecția Microfilme: Anglia, Belgia, Franța, Italia, S.U.A.

- Arhivele Naționale Județene Brașov, fondurile: George Moroianu, Pompiliu Nistor.

- Arhivele Naționale județene Buzău, fondurile: Prefectura județului Buzău, Prefectura Plășii Pătârlagele.

- Arhiva Ministerului Afacerilor Externe al României, fondurile 71/1914 – 1920. Conferința de Pace la Paris din 1919, Conferința de Pace de la Paris din 1946.

- Arhivele Militare Române, fondurile: Marele Cartier General Român, Comandamentul Trupelor Române din Transilvania.

- Biblioteca Națională a României, Colecții Speciale, fondul Saint Georgés, Arhivele: Victor Antonescu, Take Ionescu, Simion C. Mândrescu.

- Biblioteca Academiei Române, Serviciul Manuscrise Carte Rară; Corespondență Nicolae Iorga, Arhivele: Dr. Constantin Angelescu, Octavian Goga, Alexandru Lapedatu.

- Arhiva Muzeului Național al Unirii Alba Iulia, fond Marea Unire.

2. Documente editate

- Abrudan Paul (editor), *Documente inedite privind desfășurarea evenimentelor: politico – militare din Transilvania după Adunarea Națională de la Alba Iulia (11 decembrie 1918 – 19 mai 1919)*, în „*Acta Musei Porolisensis*”; IX/1985, pp. 441 – 489.

- Agrigoroaiei Ion (editor), *Basarabia în acte diplomatice 1711 – 1947*, Iași, 2012.